

mijmering / pijlers

Hoe subtieler de kunst, hoe zwaarder ze het heeft te verduren. Het woord cultuur komt niet voor in de begroting van het huidige kabinet. Kijkkunst redt zich nog enigszins, maar luisterkunst heeft het moeilijk. De voedingsbodem ontbreekt, jonge mensen krijgen er weinig meer van mee. De

interesse verdwijnt en daarmee de kennis en betekenis. Maar cultuur in de kunstzinnige betekenis van het woord is geen luxe. Ze is hoogstnoodzakelijke algemene ontwikkeling, gebouwd op de pijlers van onze beschaving. Grote woorden, maar ik kan er niets anders van maken.

Had dan vijftig jaar geleden iedereen viool- of pianoles? Nee, maar er was een groter besef van de waarde van muziek. Mensen lazen ook nog. In hun achterhoofd wisten ze nog wie Goethe was en dat die gedichten schreef die Schubert inspireerden tot het schrijven van liederen. Ze konden die gedichten en die liederen nog plaatsen in de tijd - de romantiek, ergens tussen Bach en Schönberg - ze haalden in ieder geval hun schouders niet op als je de naam van een componist of dichter liet vallen. Is die terugval erg? Dat ligt eraan aan wie je het vraagt. Ik zou zeggen: ja. Niet weten op wiens schouders je staat is een verarming. Hoe minder bewustzijn van cultuur, hoe groter de afstand tot de schoonheid van rijkere tijden. Die schoonheid raakte me vol tijdens het horen van de Negende Symfonie van Anton Bruckner, een stuk voor groot symfonieorkest van een uur. Onaf, volgens de componist, er had nog een vierde deel bij gemoeten, maar daar had hij de levenstijd niet meer voor. Hij schreef 'Dem liebe Gott gewidmet' boven die Negende, als een Arvo Pärt avant la lettre.

Zoveel schoonheid, grootsheid, eerbied en 'deeldrang', zoveel ontroering, ook in alle muziek die aan die Negende vooraf ging. Het hoofd van de man - onooglijk en met een altijd ongelukkige blik - moet voortdurend op ontploffen hebben gestaan.

Cultuur, en muziek in het bijzonder, raakt de essentie van ons bestaan. En die biedt de brede schouders die het vallen kunnen verzachten.